

U nastavku postupka sud će provodjenjem odgovarajućih dokaza utvrditi: 1) da li je drugotuženi bio ujedno i pomoćnik - slagač - prvotuženog broдача i na kojoj relaciji, tj. da li skladište brod ili čekrk brod.

2) Da li je drugotuženi u predmetnom slučaju bio pomoćnik tužiteljev za dovoz robe od skladišta pod čekrk.

3) Da li je zapovjedništvo broда ili agent broдаров, nakon što je oficir broда pregledao sporni teret i odredio da se teret ima ukrcaati zadnji dan, dao drugotuženom ili njegovim radnicima posebni otkaz da se roba ne ukrca.

Valja istaći po nalazu ovoga suda: kad zapovjedništvo broда даде plan ukrcaja i prihvati robu za ukrcaj po одређеном плану, да су robe позване за ukrcaj, те је дужност krcateljeva, odnosno njihovih pomoćnika да по utvrđjenom redosljedу dovoze robu под čekrk radi ukrcaja. Ako је oficir broда одредio да се sporna roba ima ukrcaati zadnji dan zadržavanja broда i u одређено skladište, па да је roba позвана за ukrcaj, те је drugotuženi bio дужан ту robu dovesti под čekrk broда radi ukrcaja. Ako drugotuženi то nije učinio, taj propust mogao је učiniti drugotuženi ili kao pomoćnik tužitelja krcatelja, ili kao pomoćnik broдаров.

Tek kad се utvrdi činjenica u kojoj ulozi i kako је nastupao drugotuženi, bit će moguće donijeti pravilnu odluku.

G.B.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda br.VI-Sl-249/73-2
od 2.VIII 1973.

Vijeće: Gavro Badovinac, Branko Grbić, dr Emilio Pallua

Prijevoz stvari morem - Osiguranje tereta - Protest broдарu - Slagačeva dужnost да broдарu uloži protest - Osiguratelj regresni zahtjev prema odgovornoj osobi - Slagač nije dужan broдарu uložiti protest o količini i stanju robe koju је iskrcao, već mora o tome obavijestiti svoga komitenta - Protest је одређен ako sadrži podatke o broju istovarenih oštećenih vreća prema pojedinim teretnicama - Ukoliko slagačev komitent smatra да protest koji је broдарu uložio stivador nije одређен, može на temelju slagačevog izvještaja broдарu uložiti одређени protest - Nije opravdan

osiguratelj subrogacioni zahtjev na temelju činjenice da primalac nije brodaru uložio valjani protest i da je time osiguratelj lišen ostvarenja svoga zahtjeva od broдача, jer nepodnašanje protesta ne preključira zahtjev od broдача - Pod ovim uvjetom osigurateljeva tužba je preuranjena dok se pravomoćno ne utvrdi da tužba protiv broдача nije usvojena zbog nemogućnosti dokaza koji je, nepodnošenjem protesta, prebaćen na primaoca

Vlasnik robe je osigurao teret iz Amerike do Rijeke. Na odredištu je ustanovljeno da je jedan dio tereta (boks) oštećen. Osiguratelj je nadoknadio ovu štetu i zahtjeva da mu isplaćenu osigurninu nadoknadi poduzeće "Luka", jer da ono nije uložilo valjani protest broдарu čime je osiguranik - osiguratelj prednik onemogućen u svom zahtjevu od broдача. Tuženik je špediterov stivador.

Tužbeni zahtjev tužitelj temelji na tvrdnji da je tuženik (stivador) propustio podnijeti broдарu valjane (tj. dovoljno određene) proteste u pogledu manje prispjele količine robe, budući da oni protesti koje je doduše podnio imaju bitnih nedostataka zbog kojih ih broдар ne bi bio dužan priznati. Ovakvim propustom tuženik je dakle oštetio tužitelja odnosno njegovog prednika špeditera primaoca, pa stoga tuženik treba da snosi sam štetu zbog svoga propusta. Tužbeno traženje tužitelj temelji na teretnicama, prijavama o osiguranju robe u transportu, tuženikovim ispravama - iskazima o izvršenim vaganjima tereta ispod čekrka bročava, protestima i izvještajima SDK o podmirenju osigurnine primaočevom špediteru u iznosu regresnog zahtjeva.

Tuženi se protivi tužbenom zahtjevu u cijelosti i predlaže da se odbije. Kao stivador primaočevog špeditera tvrdi da uopće nije bio dužan podnositi proteste broдарu o manjku tereta. Naprotiv smatra da je to bila obveza ovlaštenog primaočevog špeditera poduzeća "Intereurope" (tužiteljevog prednika). Budući da uopće nema njegove obveze za podnošenje protesta, dakle ne može biti ni odgovornosti tuženikove (stivadora) za štetu nastalu navodno radi nevaljalih protesta podnesenih broдарu na manjak tereta. No sve kada bi to i bilo moguće, tuženik tvrdi da je doduše samo iz ulanosti podnio broдарu protestne isprave koje prileže odgovor na tužbu, te da su to potpuno valjani protesti iz kojih se može lako razabrati kolika se količina manjka prigovara broдарu.

Prvostepenom presudom u cijelosti je odbijen tužbeni zahtjev. Prema nalazu prvostepenog suda i sprovedenih dokaza slijedi prvo, da tuženi nije bio dužan broдарu podnositi proteste, budući ne stoji s broдарom u pravnom odnosu,

već samo s poduzećem "Intereuropom" (tužiteljevim prednikom). Drugo, sve i kad bi se uzelo da je postojala obaveza tuženog da brodaru podnosi proteste, tužbenotraženje opet nije osnovano, jer je tuženi brodaru podnio odmah potpuno uredne proteste. Nije točna tvrdnja tužbe da su protesti manjkavi i neodredjeni. Špediter kao tuženikov nalogodavac stalno je prisustvovao iskrcaju cijele količine tereta, te je stoga trebalo da on sam podnese prigovore brodaru (s kojim stoji u obligacionom odnosu) a ne da to čini tuženik.

Pravodobnom žalbom tužitelj pobija prvostepenu presudu u cijelosti zbog ovih žalbenih razloga i predlaže da se preinačenjem odbije tužbeni zahtjev. Uz žalbu prilaže pet računa kojima tuženik zaračunava svomu nalogodavcu (špediteru poduzeća "Intereuropa") usluge za operacije "čekrk-skladište", "skladište kamion" i "pojedinačno vaganje". Stoga smatra da nije točno ustanovljenje pobijane presude da je tuženik vršio samo direktnu operaciju "brod-vagon odnosno kamion". Smatra da je tuženi trebao da točno utvrdi što je brod predao i u kakvom je stanju predao tuženom. Da je tuženik prilikom prijema robe uložio valjan protest brodu, onda je sigurno da bi tužitelj mogao ostvariti svoja prava od brodara. Na ovaj način tužitelj ne može tražiti odštetu od broda, jer nije utvrđeno koliko je manjkalo sadržaja (boraksa) iz svake pojedine vreće.

Drugostepeni sud je žalbu odbio iz slijedećih razloga:

Nesporno je prednik tužiteljev (špeditersko poduzeće "Intereuropa") dalo nalog (dispoziciju) tuženiku da robu prihvati s broda i da ju dalje otpremi prema posebnom nalogu i uputama tužiteljeva prednika kao ovlaštenog primaoca robe.

Iz činjeničnog stanja, kako je utvrđeno u toku spora, tužiteljev prednik (špediter "Intereuropa"), bio je ovlašten primalac robe po teretnicama, pa prema tome u neposrednom pravnom odnosu s brodarom. Tuženi je bio njegov pomoćnik za preuzimanje tereta - stivador. Obzirom na takav odnos tuženi stivador bio je dužan da utvrdi u kakvom stanju i kakvu količinu robe prima od brodara, te da o tome obavijesti svoga nalogodavca (prednika tužiteljeva) tako da bi prednik tužiteljev (špediter) kao primalac robe po teretnicama mogao od brodara ostvariti svoja prava.

U izvršenju posla po dispoziciji tužiteljeva prednika tuženik je, a što slijedi iz utvrđenog činjeničnog stanja, stavio brodaru prigovore u pogledu količine i stanja

primljenog tereta; odnosno ambalaže, a osim toga tužiteljevu predniku podnio je iskaze vaganja koji priležu spisu.

Obzirom na to tužiteljev prednik kao ovlaštenu primalac robe od broдача bio je obaviješten o prigovorima koje je tuženik podnio broдару, te je, ukoliko je smatrao da odnosni prigovori nisu određeni, trebao staviti broдару po završenom iskrcaju valjani i uredni protest, te na taj način zaštititi svoja prava od broдача.

Ocjenujući pitanje određenosti "prigovora zbog oštećenja tereta" koji prileži spisu (list 35-43) valja istaći, ako je prigovore tuženi dao broдару u smislu odredbe čl. 71. Zakona o ugovorima o iskorištavanju pomorskih brodova, ovaj drugostepeni sud nalazi da su odnosni prigovori dovoljno određeni i okolnosni, jer je navedeno o kolikom se broju oštećenih vreća radi i načinu oštećenja, kao i o pripadnosti određenih vreća određenim tereticama.

Po iskrcaju tereta po svakoj teretnici odnosno za svaki brod mogao je tužiteljev prednik kao uredni špediter postupiti na pravilni način, tj. tražiti izdvajanje oštećenih vreća u pogledu kojih je broдару bio podnesen prigovor i konačno utvrditi manjak na pravilan način, tj. nakon završenog iskrcaja i uloženi prigovora, da pozove broдача, odnosno njegovog predstavnika, radi zajedničkog utvrđivanja količine štete. Da je ovako postupio tužiteljev prednik u cijelosti bi osigurao dokaze u pogledu zahtjeva od broдача. Ne može se prihvatiti prigovor tužiteljev da na temelju "prigovora zbog oštećenja tereta" što je podnio broдару tuženik, ne bi mogao ostvariti svoja prava od broдача tužitelj, odnosno tužiteljev prednik. U smislu odredbe čl. 71, st.1. ZOUPB-a stavljanje protesta ili propuštanje davanja protesta broдару stvara samo pravnu pretpostavku o tome: u prvom slučaju da teret nije u redu predan, u drugom slučaju da je teret bio predan u redu. Prema tome sve kad bi tuženik propustio da stavi broдару bilo kakav prigovor tužiteljev prednik, kao ovlaštenu primalac po tereticama, mogao bi tražiti naknadu štete od broдача zbog manjka ili oštećenja tereta, naravno da bi u takovom slučaju samo njegov položaj bio otežan, jer bi u sporu morao dokazivati da je nastao odnosni manjak za vrijeme pomorskog prijevoza.

Naime ako broдару nije pravovremeno stavljen uredni protest; postoji samo pretpostavka da je broдар predao teret u neoštećenom stanju.

Obzirom na izloženo, sve kad bi se i uzelo da prigovori koje je stavio tuženik broдару u pogledu stanja iskrcajenih vreća boraksa nisu potpuno i određeni, zahtjev tužiteljev od tuženoga bio bi preuranjen.

V.V.